

zopet trtni zemlji povrne kot gnojilna tvarina. V trsju, t. j. v lesu trte, perju, mladikah itd., je veliko kalija, ki je trtam neobhodno potreben živež. Svetujemo tedaj, da si vsak trtorejec napravi poseben kompostni kup blizu vinograda, na katerega spravljajo rožje, listje, kakor tudi drugo zeleno vejevje, n. pr. jelševje. Tem tvarinam se more primešati listja, če treba tudi laporja, nekoliko apna, posebno pepela in pepeluške, ker trta potrebuje mnogo kalija; ravno tako bo na ta kompost in kup prinesel nekoliko zmetih kosti, ker tudi fosforova kiselina dokaj služi trtam. Koliko kompostne tvarine je treba za oral, to določujete dobrota in vrednost gnojilnih tvarin v pomešanici, kakor tudi to, kako se je tvarina sprstnela v kupu. Umen kmetovalec naj tedaj pazi na vse take tvarine, ktere se sicer pogubijo, porabljene pa zdatno pomnožé gnojni kup, in s tem blagostanje gospodarja.

Nekaj o najimnitnejših sortah detelje.

(Konec.)

3. *Esparseta* ali turška detelja (*Hedysarum anobrychis*). Ta je dosti manj izbirena in manj zahteva od zemlje in od kmetovalca, kakor lucerna. Raste tudi še v mrzlejšem podnebnju in skoraj bi se moglo reči, da je poklicana v krajih, kteri od narave niso preveč dobrotljivo in prijazno preskrbljeni, kraljico med krminami, t. j. lucerno, nadomestovati.

Esparseta še v visočini od 3000 čevljev nad morsko gladino prav lepo raste in obrodi, kakor to sijajni izgledi po raznih krajih severnega Nemškega spričujejo. Z lucerno ima tudi to lastnost, da jej mokrota škoduje in da jej solnčnate viseče njive najbolj ugajajo. Če je tudi zgornja plast proti dnu zemljišča nič druga, kakor sam kremen in drobno kamenje, še vendar *esparseta* dobro raste; kajti jene korenine so podobne marljivim rudokopom, kteri po zemlji rijejo in skrite jene zaklade na dan in v korist spravljajo. Ona je rastlina apnena, kteri se mora, če zemlja nima apna v sebi, z apnom ali gipsom potrositi. Vrh tega se dobro izplača, ako se jej z gnojnico ali prstjo ali pa z neplevelnatim mešanim gnojem pognoji.

Seje se tudi v spomladi s kakim pokrivalum sadežem n. pr. z ovsem in sicer tako za časa, kolikor le mogoče, da jej še zimska vlaga do popolnega razvitka pomaga. Na ugodni zemlji ostane turška detelja 12—15 let rodovitna in daje na oral 30—45 centov izvrstnega sena, ktero je, kar se redivne moči tiče, nepresegljivo. Pri konjih skoraj oves nadomestuje. Tudi pri odrejevanju mlade živine se *esparseta* visoko obraja. Drugokrat jo kositi, posebno v visokih in severnih legah ne kaže. Boljše je, da se ovce ali goveda na njo past zaganjajo, ker paša za to živino je izvrstna.

Prezreti se še dalje ne sme, da je dišeči cvet *esparsete* za naše marljive bučelice izvrstna

paša, na ktero v daljne kraje hitijo in obilno medu na njej nabirajo.

Ko bode te lucerna in *esparseta*, te najizvrstnejši rastlini napredovalnega pridelovanja krmin, pri kmetovalcih se prav udomačile, potem se ne bode več treba bati, da bi jim morala živina stradati in blagostanje naših kmetijstev se bode znatno povzdignilo.

Gruška v jabelčno drevo *) cepljena sicer raste, ali jena rast je klaverna in nevesela. Takca cepika ostane svoje žive dni pravi spak. Le jednaka plemena se rada sprejemajo in veselo zaraščajo, jabljana z jabljano, gruška z gruško itd. V nekterih redkih primerlejih se res tudi nejednake sorte sprejemajo in zaraščajo, post. gruška z jerebiko, jabljana z gruško, gruška z glogom itd. Vendar pa je vse to le izjemka. Tako uči slavnoznanec sodjerejec Lukas.

Sejmovi. 15. novembra v Zdolah, v Radgoni, v Poličanah, na Vrankem. — 16. nov. pri Novi cerkvi. — 19. nov. v Ljubnu, v Jvnici, pri sv. Jurju na Pesnici, v Rušah, v Zg. Polskavi, v Slov. Gradcu, pri sv. Jurju pod Tabrom, v Pod-sredi, — 21. nov. v Svetini, pri sv. Jurju na Šavnici in v Podčetrtku.

Dopisi.

Iz Konjic. (Rozmanov grob) pri sv. Ani v Konjicah že kinča lep spominek iz belega pohorskega marmorja. Mil. knez in škof lavantinski so dovolili, da se stroški za dostojni spominek iz zapuščine prerano umrlega rodoljuba poravnajo. Vitanjski kamnosek J. Grilec ga je v gotičnem slogu prav okusno izrezal. Slabo jesensko vreme je bilo krivo, da se je spominek le začasno postaviti zamogel. Kedar ugodnejše vreme pride — se bode tudi spominek olepšal. Spominek je razdeljen v dvojno polje. Na gornjem se bere sledeči napis:

Pokojišče prečast. gospoda Jožefa Rozmana, častnega kanonika lavant. škofije, knezo-škof. konzistor. svetovalca, nadžupnika in dekana v Konjicah. Rojeni 10. prosinca 1812. v Stražišču poleg Kranja, umrli so 12. vel. srpana 1874. R. I. P.

Na spodnjem polju se svetijo te le — kratke, pa jedrnate vrstice:

„Zemlja krije tū možá, o katerem res veljá, kar sam sveti Duh uči: „Ljubljen'c Boga in ljudi v blagem je spominu vsem, dasi zmaknen njihov očem.“

Potem sledé četiri latinski besede:

„Non ipse — sed ipsi“ — (slovenski: ne sam, ampak sami), ki popotniku povedó, da si rajnki, preblaga ponižna duša, takega spominka niso sami postavili — ga tudi niso želeli, ali oni

*) Odgovor na prasanje iz Zreč. Ured.

so si ga zaslužili — zato so ga jim postavili sami jihovi spoštovalci.

Večer pred dušnim je bil novi spominek z obilnimi vencí okinčan — na grobu pa je gorelo v podobi križa 62 lučic v spomin 62 let, katerih so pokojni nadžupnik doživeli.

Od Pohorja. (Sleparji. — Banka „Slovenija“.) Ni še dolgo tega, kar je neka ženska, ciganica prišla tukaj k nekemu kmetu. Babela ga vpraša, kako se mu kaj godi in ali želi, da mu jegovo prihodnjo srečo ali nesrečo prerokuje? Mož se jej precej uda, obljubi plačila in jej pokaže svojo roko. Sedaj mu začne prerokovati, kako ga bo huda nesreča zadela, kako bo prišel s svojo ženo v sovraštvo in več enakega. Potem si izprosi kurje jajce, ga na obeh straneh natere in se poda z možem v hlev k živini. Tukaj v hlevu obrača ciganica jajce nad živino, brbra nerazumljive besede in pravi možu, da to nesrečo od živine odvrata. Potem reče babura h kmetu: pokažite mi še vso obleko in denarje. Kmet stori tudi to in reče: tukaj v tej škrinji imam jaz in moja žena obleko in ves denar, 500 fl. Babura obrača obleko in denar in pridene tudi svojega zraven in pravi možu: tako, sedaj pa ne smete teh denarjev pogledati preden da bo teden minol. Mož gre naprej in babela za njim v hišo, si da dobro plačati in odide. Črez teden dni gre mož denarjev gledat, preiše vso škrinjo pa ne najde niti krajcarja v njej. Sedaj še le so se mu oči odprle ter je iztaknil, kakošna „velika nesreča“ da ga je zadela. Slišimo, da je na Pohorju tudi nekega kmeta tako opeharila. Bodite vendar pametni in ne verujete takim sleparijam. Če vam bo kdo hotel srečo prerokovati, pa mu z leskovico plačajte po hrbtu!

Dva človeka, gosposki oblečena, sta hodila tukaj po kmetih in jih nagovarjala, naj si dajo posestva zavarovati ali asekurirati. Prišla sta tudi k meni in sta prašala, če sem zavarovan. Odgovorim, da sem že mnogo let zavarovan pri Grački zavarovalnici. Rekla sta, da tudi za to denarje jemljeta kakor tudi za Tržaško in Ogersko. Prašam ju, ali tudi za banko „Slovenija“? Odgovorita, da te ne poznata. Jaz ju prašam, kako se pišeta in od koga sta poslana, pa mi nista mogla natančno in hitro odgovoriti in sta brž pobrisala iz hiše. Ne vem prav, ali sta bila pravična ali ne. Vendar tudi takih sleparjev se je varovati, ki denar od nas dobivajo, varnosti pa nobene ne dajajo.

Banka „Slovenija“ pa bi naj po vseh slovenskih farah, občinah in slovenskih časnikih svoje delovanje, svoja vabila na zavarovanje razglasiti dala in sicer večkrat. Ljudje bi k domačemu zavodu gotovo rajše pristopali, kakor h kakej ogerske ali dunajke banki. Ali pri nas nihče nič ne vé o banki „Slovenija“. Od tujih pridejo pogosto povabila, od domače „Slovenije“ pa nič. Zato ni čuda, ako ljudstvo k „Sloveniji“ ne pristopa. —

Iz Cvena. Mi smo se lani za sejem poga-

njali, pa nismo ga dobili; kako dobro bi pač zdaj bilo, da bi tukaj sejim imeli; nebi nam res treba bilo zdaj krav in druge živine, ki je zastran davka zarubljena, v Radgono goniti; prihranjenih bi bilo jako mnogo stroškov, ki so včasih večši, kakor isti davek. Postavimo Kovačiču je kobila z žrebetom prodana za 40 gld., za katero je imel 107 gld. Novak ponudil je komisiji, ki mu je kravo odgnala, 24 gld. taki položiti; krava potem ni bila tako odana; 24 gld. bi prišlo čisto za štibro, koliko pa je zdaj? Stroški za komisarja, za gnaša, za 2 žandarja — za hrano, prenočnico v Radgoni itd. niso mali. Že samo štibre nemoremo plačevati, a zdaj se nam nalagajo še večši stroški, kam bomo po takem prišli? Slišil sem v Ljutomeru, da je v državnem zboru neki poslanec ministra vprašal, zakaj se ravno v Ljutomerskem okraju štibra tako ostro terja in da je minister neki na to rekel, da on pri tem ni nobene posebne ostrosti naložil. Zdaj pa potem že vemo, od kod ta ostrost prihaja. Štibro smo že od nekdanj dobrohotno plačevali, in jo hočemo tudi naprej, zakaj toraj žandarji okolj hodijo, in nam stroške delajo? Kdor pozna zdajne okoliščine naše, bi se mu res v srce usmiliti morali.

Iz Cezanjevske šolske občine pri Ljutomeru. Imam dva otroka za v šolo pošiljati, ali kam? v Cezanjevcih letos učitelja nimamo, lani smo imeli takega, od katerega se je govorilo, da se je z otroki na paši igral; kam drugam pošiljati pa je predalječ, kaj je tedaj s tistimi ostrimi šolskimi postavami, da mora vsak otrok do 14. leta v šolo hoditi? Jaz zopet uprašam, kam naj pošiljam? Šolsko hišo res imamo v Cezanjevcih, ali učitelja ni, zakaj pa ne; to mi naj naši šolski možje povejo. Jaz nimam glasa v šolskem zastopu, da bi jih tamkaj pital, zato jih tu pitam, pred vsemi tistimi, ki glas javnosti poslušajo, in so ga tudi poslušati dolžni. Bere se dosti od našega gospoda okrajnega glavarja, kaki prijatelj da je on šolstvu in res, od katerega časa novega glavarja imamo, nam učitelj manjka; jaz pa tudi naših šolskih možev ne morem od vse krivnje odvezati. Ali jim ni znano, da še višje gosposke obstojé, ako nam naš tukajšnji gospod glavar ni prijatelj? Ali ne znajo poti v Gradec itd.? Ali ne plačujemo mi za šolo ravno tako davka, kakor vsi drugi? Zakaj se nam toraj krivica dela? Kteri ste za to postavljeni, pomagajte, mi od vas to terjamo.

Iz Lembaha. (Varujte se goljufov. — Kradljiv putnar. — Vinski barantač.) V neki krčmi pri Mariboru so zopet goljufivi igralci nekega kmeta za 7 gld., drugega pa, kakor se sliši, za 600 gld., ki jih je v hranilnico nesel, odrli. Ker goljufi toliko zaslužijo, se potem lahko lepo oblačijo, in kakor velika gospoda v kočijah vozijo. Slovenci! če še imate kaj denarja, le prinesite ga v Maribor! Tukaj in v okolici Vas prijazni igralci s kartami in orehovimi luščinami in s poprom komaj čakajo!

Ob času branja se je med domače putnarje pri g. dr. M. tudi nek tujec vrinil, si prazno puto na ramo obesil, jo dal z grozdem od beračev napolniti, in je potem z grozdem vred jo pobrisal. Berači so mislili, da je pravi putnar bil, in tako se mu je zvijača posrečila. Po takem bo treba prihodnjič delalce „štempljati“, da se bodo poznali.

Pri sv. Petru pod Mariborom je neka žena imela kupca za štrtinjak vina za 60 gld. Na to pride nek barantavec, in jej reče: ne dajte ga po tej ceni, jaz vam ga plačam po 70 gld. Zdaj pa telegrafira nekemu krčmarju pri sv. L., če sme vino po tej ceni pripeljati, in dobi odgovor: da, naj le hitro pripelja. Barantavec da ženi „likof“, in ona pošlje vino k sv. L., pa tukaj ga goljuf proda za 40 gld. in z denarji zgine. Kedar voznik nazaj pride brez denarjev in brez vina, se obrne žena telegrafično do krčmarja, pa ta jej po ravno tej poti odvrne: jaz nisem vina naročil, in ne prejel, ga tudi ne plačam. — Slovenci! bodite previdni, da vas pri barantiji kateri slepar ne opehari.

Od sv. Lenarta v Slov. goricah. Naš šentlenartski okraj mora vendar bogat biti, ker je dal v Lormanjih kamenja nalomiti in v Radehovi navoziti, kder ga mimogredoč že 2 leti imajo priliko gledati in se nam posmehovati. Slišal sem, da je neki dolnji pesničar rekel: pri nas le včasih toča pride in nam pridelke pobije, pri vas pa se mi dozdeva, da jo dela okrajni zastop vsako leto, ker vam nalaga vsako leto veliko okrajnih stroškov. Ko sem to slišal, sem se spominjal, kako je tudi pri nas več ljudi pravilo, da bi najboljše bilo, če bi dragi okrajni zastopi zopet prenehali. Iz prva smo mislili, da bode po tem vsaj cesarske gospodske menje; ali to se ni zgodilo. Marveč dobili smo na mesto 1, celo 2 gospodski. Kdo bi se tedaj čudil, ako dače vedno na više hodijo? —

Št. lenartski zvon je ravno letos, ko je sveto leto, star 300 let, ker je bil l. 1575. vlit in od Jurija Agrikole, škofa lavantinskega in sekovskega blagoslovljen. Mnogokrati je že ljudem zapel in brezštevlnim je že k pogrebu zvonil, med temi tudi še le 24. let starej Alojziji Ropovi, sestri in skrbnej strežnici rajnega bogoslovca in mešnika Matija Ropa. Pokopali smo jo 27. sept. tako lepo, kakor se je za bogoljubno deklico spodobilo. Naj počiva v miru!

Val. T.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Ako bi sedaj hotela Poljace pamet srečati, bi najboljše bilo, če bi s moravskimi, slovenskimi, dalmatinskimi in nemškimi poslanci konservativci izstopili iz državnega zbora in liberalne nemške ustavake pustili — same. Osamljeni bi se še bolj ustrašili gospodarske nesreče, v katero so zabredli in katero čedalje bolj spoznavajo. Te dni so cele litanije gospodarskih grehov sebi in svojim ministrom očitali. Tožijo, da so ministri poslednjih 10 let (liberalna doba)

našej kupčiji in obrtnosti vsekali hude rane. Prestrašeni prašajo ministre, kaj mislijo storiti; ali ne bodo nam škodljivih tržnih dogodov z Nemčijo, Holandijo, Belgijo, Francosko in Angleško preklicali, colnine na tuje blago povišali itd. — Žandarmarije ne dobi minister znotranjih zadev v oblast, ampak ona ostane podređena brambovskemu ministru. To je sedaj res boljše. — Za podporo Rudolfovej železnici se terja 5 milijonov v srebru. Za božjo voljo, kako se mora vendar pri tej železnici gospodariti? Poslanec Kellersperg je tožil, da se preveč za kancelije izdaja, Dumba pak, da je letni donesek 500.000 fl. za pravniško poslopje na Dunaju prevelik, ki je itak že 1.170.000 fl. požrlo. Za upravniško sodnijo, ki bo imela 1 predsednika, 2 podpredsednika, 12 svetovalcev in 6 perovodjev se terja 240.000 fl. Tudi od liberalcev osnovano najvišje sodnišče na Dunaju šteje 42 svetovalcev in zahteva 464.000 fl. na leto. Konservativci o potrebi takih dragih sodnij še nismo prepričani. — Poslanec Vidulič je zahteval, naj se odpravi Istrijancem in Dalmatincem škodljiva tržna pogodba z Laško. — Čehi so pri volitvah za trgovinsko zbornico v Pragi propadli, ker so Judi potegnili z Nemci. Na Moravskem podpisujejo prošnjo do cesarja za šolsko enakopravnost z Nemci in Judi, ker se o tej stvari pri ministrih ne opravi nič. Magjarski ministri so državnemu zboru v Peštu predložili 26 novih postav in še 23 drugih predložiti obečali. V hrvatskem saboru je dr. Mikanec grajal nagodbo z Magjari od l. 1868., vsled katere Hrvati v Budapešt na leto pošiljajo 65 % in le 45 % davkov za domače potrebe obroiti smejo. Mikanec je rekel, da je Magjaru Hrvatska le koza, katero hoče do krvavega izmolsti.

Vnanje države. Ruski minister knez Gorčakov je naznanil, da bodo Rusi pri turškem prašanju edino gledali na korist Slavjanov. To je neizmerno veselje vzbudilo po celem slavjanskem svetu, Nemce, Magjare in Turke pa neizrečeno osupnilo. Nemški listi se že bojijo, da bo magjar Andrassy raz ministerska stola padel in da bo tudi Avstrija z Rusi vred se potegnila za uboge slavjanske reve na Turškem. Na Pruskem razsaja sedaj hud denarstven polom; ljudje so pri raznih bankah in popirjev zgubili že više 360 milijonov. Na Badenskem, v Belgiji in Švicarskem so Katoličani pri volitvah na mnogih krajih liberalce premagali. — Francozem se je velika vojna ladja unela, da jo je užgan smodnik razdjal. Laški kapitalisti se bojijo zgube 1600 milijonov lir, katere so Turkom posodili.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Turki dražijo Srbe na vojsko. Prestopili so srbsko mejo in požgali mesto Raško ter v 3 hišah vse ljudi posekali. V Bolgarskem zapirajo na stotine ljudi, ker se bojijo, da nebi tudi Bolgari vstali. V Hercegovini pa že sami vidijo, da bodo